

Sygn. akt VII U 3836/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st. sekr. sądowy Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2018 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy **M. I.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. I.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 25 maja 2017 r. nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 3836/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 maja 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił M. I. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 25-letni staż pracy. Zakład nie uwzględnił do powyższego okresu od 01 września 1972r. do 01 lutego 1974r., ponieważ po analizie przedłożonej dokumentacji okres odbywania praktycznej nauki zawodu budzi wątpliwości.

Odwołanie od w/w decyzji złożył M. I. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że wbrew twierdzeniom organu rentowego legitymuje się okresami składkowymi i nieskładkowymi w wymiarze 25 lat. Do ogólnego stażu pracy powinien bowiem zostać doliczony czas pracy ubezpieczonego w okresie od 01 września 1972 r. do 01 lutego 1974 r. w Zasadniczej (...) w G.. Ubezpieczony wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków S. K. i K. F..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o ich oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. I. ur. (...) w dniu 22 stycznia 2017 r. ukończył 60-ty rok życia.

W dniu 14 lutego 2017r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury .

Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 24 lata 3 miesiące i 2 dni z czego okresy nieskładkowe wynoszą 1 miesiąc i 6 dni .

(bezsporne)

Od 01 września 1972 r. do 01 lutego 1974 r. M. I. był uczniem w Zasadniczej (...)w G..

Zasadą w ww. placówce było, iż jeśli uczeń odbywał zajęcia praktyczne w zakładach szkolnych, nie zawierał umowy o prace ze szkołą, nie otrzymywał wynagrodzenia i nie były odprowadzane składki ZUS. Praktykant był uczniem a nie młodocianym pracownikiem.

Jeśli uczeń realizował zaś praktyczną naukę zawodu w formie zajęć praktycznych otrzymywał wynagrodzenie posiadając status pracownika młodocianego. W takim przypadku w pierwszym roku nauka trwała 3 dni w tygodniu, w pozostałe zaś dni odbywano praktyki w zakładzie przy ul. (...). Otrzymywano wynagrodzenie w wysokości 150 zł. W II klasie były 3 dni pracy i 3 nauki i płacono 320 zł. W czasie wakacji również pracowano przez ok 1 miesiąca,

Ubezpieczony przerwał naukę po 3 semestrze tj. w klasie drugiej.

Dowód: pismo z dnia 20 stycznia 2017 r. k. 17 akt ubezpieczeniowych, zeznania świadków K. F. i S. K. k. 31 i 38 akt sprawy protokół skrócony

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych oraz w aktach sprawy jak również aktach osobowych ubezpieczonego. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o dokumentację dostarczoną przez strony. Dowód z dokumentów zgromadzonych w sprawie w zakresie w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego Sąd uznał za w pełni wiarygodny, gdyż dokumenty te nie budziły żadnych wątpliwości Sądu. Powyższe dowody układają się zdaniem Sądu, w spójną całość, wzajemnie się potwierdzając lub uzupełniając.

Nadto, Sąd dał wiarę zeznaniom świadków K. F. i S. K. z tym zastrzeżeniem, iż uznał, że świadkowie ci zasadniczo wypowiadali się co do zasad panujących w Zasadniczej (...) i wskazywali w głównej mierze na swoją sytuację jako uczniów tej szkoły. Zważyć należy, iż ubezpieczony nie przedłożył dokumentu tożsamego z tym jaki okazał K. F. (świadectwo pracy) Zdaniem Sądu również żaden z innych dowodów zaoferowanych w sprawie nie potwierdzał jakoby ubezpieczony faktycznie odbywał praktyczną naukę zawodu i posiadał status pracownika młodocianego, co zostanie omówione poniżej.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1383; dalej jako: ustawa emerytalna), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn, tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43);

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Emerytura, o której mowa wyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej).

W przedmiotowej sprawie spór pomiędzy stronami ograniczał się do rozstrzygnięcia, czy ubezpieczony osiągnął na dzień 01.01.1999 r. wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, przy czym przed organem rentowym wnioskodawca wykazał 24 lata 3 miesiące i 2 dni z czego okresy nieskładkowe wynoszą 1 miesiąc i 6 dni natomiast sporny pozostał okres praktycznej nauki zawodu. Pozostałe przesłanki przyznania prawa do emerytury nie były sporne.

Niewątpliwie – jak wynika z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy emerytalnej – za okresy składkowe uważa się okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r., tj. w ustawie z dnia 02.07.1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226).

Okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy (wyrok SN z dnia 22.08.2012 r., sygn. akt I UK 130/12, LEX nr 1265553; por. też wyrok SN z dnia 24.04.2009 r., sygn. akt II UK 334/08, OSNP 2010/23-24/294).

Przepis art. 9 ust. 1 ww. ustawy o nauce zawodu stanowi, że zakład pracy przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, jest obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego. W tym miejscu należy jednak zwrócić uwagę na stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 28 czerwca 2016 r., I UK 256/15 (Legalis nr 1495288), stwierdził, że niesporządzenie pisemnej umowy o naukę zawodu nie przesądza o niemożliwości zakwalifikowania spornej pracy jako okresu składkowego z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Decydujące jest bowiem w tym wypadku ustalenie, czy wnioskodawca faktycznie wykonywał zatrudnienie na warunkach określonych w ustawie z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy.

Niezależnie od powyższego, jak wynika z przepisów art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej w zw. z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę są określone dokumenty wymienione w tym przepisie rozporządzenia, w tym świadectwo pracy, umowa o pracę, zaś wnioskodawca – na co zwrócił uwagę organ rentowy – umowy o pracę (o naukę zawodu) za sporny okres nie przedłożył.

Jednakże postępowanie przed sądem, wszczęte odwołaniem od decyzji organu rentowego, odbywa się na zasadzie swobodnej oceny dowodów, której ramy wyznacza art. 233 § 1 k.p.c.

Należy przy tym zważyć, że przepisy regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477 § 8 i nast. k.p.c.) nie zawierają dodatkowych ograniczeń w stosunku do przepisów ogólnych regulujących postępowanie dowodowe (art. 235-309 k.p.c.). W konsekwencji należy uznać, że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego.

Zatem okres praktycznej nauki zawodu wnioskodawca mógł udowodnić przy pomocy innych, niż wyżej wspomniane, dokumentów, a także zeznań świadków i swoich własnych.

Tak więc przy ustalaniu okresu składkowego na podstawie powołanego przepisu nie ma decydującego znaczenia sam fakt odbywania przez ucznia szkoły zawodowej zajęć praktycznych, ocenić zaś należy status prawny takiego ucznia, czyli badać spełnienie warunków określonych w przepisach o zatrudnieniu młodocianych, obowiązujących w okresie wskazanym przez odwołującego jako okres zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2000 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 349/99, OSNP 2001/11/398).

Jak wskazywano powyżej, w okresie wskazanym przez ubezpieczonego obowiązywała ustawa z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958 roku, Nr 45, poz. 226 ze zm.). W treści art. 3 ust. 1 tej ustawy przyjęto, że młodociani mogli być zatrudniani przez zakłady pracy tylko w celu: 1) nauki zawodu, 2) przyuczenia do określonej pracy, 3) odbycia wstępnego stażu pracy. Natomiast zgodnie z art. 9 ust. 1 w/w ustawy zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu, w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, był obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego.

Zatem okresem składkowym w rozumieniu przepisu art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - w świetle analizowanych wyżej przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy - jest okres zatrudnienia wykonywanego na podstawie indywidualnej umowy między zakładem pracy, a szkolącym się młodocianym.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2009 roku w sprawie o sygn. akt II UK 334/08 (OSNP 2010/23-24/294, lex numer 653438) stwierdzono, iż młodociany, odbywający naukę zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy, posiadał status pracownika w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym. Sąd Okręgowy w pełni akceptuje powyższy pogląd Sądu Najwyższego.

Tak więc jeżeli młodociany odbywał praktyczną naukę zawodu w zakładzie pracy, na podstawie umowy zawartej między nim a zakładem pracy, okres praktycznej nauki zawodu podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty oraz przy ustalaniu wysokości tych świadczeń. W takim bowiem przypadku młodociany podlegał ubezpieczeniom społecznym, a w związku z tym była za niego opłacana składka na te ubezpieczenia. Podstawowe rozróżnienie dotyczy zatem tego, czy nauka zawodu była pobierana przez młodocianego przy jego równoczesnym zatrudnieniu, czy też jako przedmiot praktyczny w programie nauki szkolnej. Innymi słowy, czy nauczający zawodu był pracodawcą, czy nauczycielem młodocianego, a więc czy związek między nimi polegał na stosunku prawa pracy - nauki zawodu, czy na stosunku administracyjnym. Stosunek zatrudnienia obejmował bowiem tylko młodocianych przyjętych do pracy w celu nauki zawodu, obowiązanych do doksztalcania się w szkole, nie zaś tych, którzy pobierali naukę bez zatrudnienia się (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 1213/08, OSA 2011/5/57-63, lex numer 530999).

Odwołujący na okoliczność wykazania, iż odbywał praktyczną naukę zawodu od 01 września 1972 r. do 01 lutego 1974 r. w Zasadniczej (...) przedstawił dowody w postaci zeznań świadków. W ocenie Sądu którzy o koliczności na które wskazywali świadkowie nie są jednak wystarczające do tego, aby zaliczyć odwołującemu sporny okres odbywania praktyk do stażu ubezpieczeniowego jako okres składkowy.

Zdaniem Sądu zaferowany przez ubezpieczonego materiał dowodowy nie świadczy, aby pomiędzy nim a zakładem pracy, w którym pracował w czasie nauki w szkole zawodowej była zawarta indywidualna umowa o naukę zawodu, co

ma decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zważyć należy, iż z zeznań S. K. wynikało, iż nie pamiętał on, czy były podpisywane umowy pomiędzy uczniami a zakładem pracy, jedynym zaś który przedstawił formalny dokument w tym zakresie był K. F.. Ani ubezpieczony ani drugi ze świadków nie legitymowali się formalnym potwierdzeniem okoliczności na które wskazywali.

Zgodzić się przy tym należy iż okoliczność, że ubezpieczony nie przedłożył świadectwa pracy czy umowy o praktyczną naukę zawodu nie powinna automatycznie powodować odmowy zaliczenia spornego okresu do stażu ubezpieczeniowego jako okresu składkowego. Stanowisko takie jest zasadne przy tym jednak zastrzeżeniu, iż dotyczy to sytuacji gdy pozostały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazywałby, iż pomiędzy odwołującym a zakładem pracy istniała indywidualna umowa o praktyczną naukę zawodu. Sytuacja taka nie zachodzi jednak w niniejszej sprawie.

Reasumując, brak jest podstaw do przyjęcia, że w spornym okresie odwołujący odbywał naukę zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy, stąd okres ten nie podlega uwzględnieniu do stażu ubezpieczeniowego odwołującego jako okres składkowy na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zaznaczyć należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, ustalenie prawa do świadczenia z ubezpieczenia lub też określenie jego wysokości wymaga przedstawienia dowodów precyzyjnych, jednoznacznych i pewnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 stycznia 1998 r. II UKN 440/97 - LEX 34199 oraz z dnia 22 listopada 2001 r. I PKN 660/2000 - LEX 54 095). Zgodnie z art. 232 k.p.c. obowiązek przedstawienia takich dowodów spoczywa na wnioskodawcy. Ubezpieczony był pouczany o obciążającym go obowiązku przedłożenia wniosków dowodowych na poparcie swoich twierdzeń (k. 12 akt sprawy pismo z dnia 20 czerwca 2016r.) Wobec nie przedłożenia przez ubezpieczonego żadnych wniosków dowodowych które definitywnie rozstrzygały by kwestię 25 lat ogólnego pracy, uznać należało iż ubezpieczony nie wykazał i nie udowodnił swoich twierdzeń w zakresie posiadania wymaganych 25 lat okresów składkowych – co stanowiło samo w sobie podstawę do oddalenia jego odwołania. Brak zaś spełnienia choćby jednej z przesłanek wyłącza możliwość przyznania ubezpieczonemu świadczenia w postaci emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Wobec wątpliwości ubezpieczonego

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art.477 14§1 kpc, Sąd oddalił odwołanie.

SSO Elżbieta Trybulec-Czernek